

Canon van Midwolde

Bronstijd

Sporen van bewoning in de omgeving van Midwolde dateren uit de tijd van de hunebedbouwers. Hiervan getuigen gevonden vuurstenen bijlen en een hielbijl uit de midden bronstijd (1500-1000 voor Christus).

12^e eeuw

De kerk van Midwolde dateert uit de 12e eeuw.

16^e eeuw

Benckemaborg lag op ongeveer 5 minuten afstand ten westen van de kerk van Midwolde (even ten noorden van waar later kasteel Nienoord werd gesticht). Deze borg speelde later een belangrijke rol in de strijd van de Hertog van Saksen in zijn plannen om de stad Groningen te belegeren. De hertog liet de borg versterken met bolwerken en grachten en legerde er soldaten.

In 1514 overvielen de Groningers de borg in een tegenaanval en namen de bewoners en enkele soldaten gevangen. De borg werd geplunderd.

Aan het eind van de 17^e eeuw is de borg gerestaureerd door de heer van Nienoord.

In 1819 is het door brand opnieuw beschadigd en later, nadat het nog een tijd als armenverblijf heeft gediend, gesloopt.

In 1525 vestigde jonker Wigbold van Ewsum, gehuwd met Beetke van Rasquert, zich in Midwolde en stichtte de borg Nijenoort. Wigbold was een telg uit het geslacht van de Van Ewsums, uit het slot De Oert te Middelstum.

Wigbold legde zich toe op de veenwinning in het gebied van Vredewold.

In de tachtigjarige oorlog (1568-1648) is de borg in handen gevallen van de Spanjaarden, maar werd weer terug veroverd door de mannen van Van Ewsum.

17^e eeuw

Rond 1600 houden reformatie en opstand huis in Vredewold en wordt een groot aantal eigenerfde (vrije) boeren geruïneerd.

Rond 1650 en opnieuw rond 1700 is er een wolvenplaag, waartegen opgetreden wordt.

In 1664 overlijdt de bewoner van kasteel Nienoord, de rijksgraaf Carel Hieronymus uit het geslacht von Inn- und Knyphausen. Zijn weduwe Anna van Ewsum geeft de befaamde beeldhouwer Rombout Verhulst opdracht voor een praalgraf in de kerk van Midwolde. In 1669 wordt dit voltooid.

18^e eeuw

In 1708 kreeg de toren van de kerk de huidige vorm. In 1711 ontwerpt stadsbouwmeester Allard Meijer de preekstoel in de kerk voor de kapitale som van 650 gulden.

In 1740 is de kerk verbouwd.

19^e eeuw

1815 publieke veiling Nienoord

Als gevolg van de Franse tijd, waarin de heerlijk rechten werden afgeschaft, en de investeringen in de vervening gaat Nienoord bijna failliet. Om de schulden te betalen vindt er een grote publiek veiling plaats.

1830

Volkstelling. In Midwolde wonen ongeveer 350 mensen in ongeveer 55 huizen.

1842

De 'dolle jonker' Ferdinand Folef II baron von Inn- und Knyphausen erfde de borg. In 1846 vernielde hij op één na alle familieportretten in de orangerie. In hetzelfde jaar brandde de bovenverdieping van de borg af. Hij ging daarop op aandringen van zijn zus wonen in de stad, tegenover de familie Van Panhuys, die hem zo in de gaten kon houden. De dolle Jonker overleed in 1884 en ligt begraven onder de steen "Nienoord" achter de kerk. Met zijn dood stierf ook de Nederlandse tak van het geslacht uit.

1860

wegverhardingen

Tot omstreeks 1830 waren er in het zuidelijk Westerkwartier geen verharde wegen. Er was een belangrijke weg, de Postweg, komend vanuit Friesland (Lemmer) die liep over Marum, Nuis, Niebert, Tolbert, Midwolde en dan via de Pasop naar Enumatil en vandaar langs het Hoendiep naar Groningen. Langs deze weg gingen de diligences die passagiers en post vervoerden. Delen van deze weg waren min of meer verhard, o.a. het deel van de Pasop naar Enumatil en de weg langs het Hoendiep.

In 1842 kwam er een straatweg gereed van 58 km tussen Leeuwarden en Groningen geheel geplaveid met stenen op zijn kant. De realisatie van deze weg werd door velen in het Westerkwartier als onmogelijk beschouwd. Zoveel stenen waren er niet in heel de wereld.

Deze weg werd daarna doorgetrokken door Drenthe, Overijssel en Gelderland en werd hiermee een snellere wegverbinding tussen het Noorden en Holland. De Postweg, die voorheen hiervoor werd gebruikt werd daardoor van minder belang.

Vanaf Midwolde was er in die tijd een onverharde weg naar Oostwold over de Groeve. Met het tilletje (klapbrug) over de Gave aldaar liep deze weg langs de Kerkeweg naar het Hoendiep. Met een overzet was er een aansluiting op de Postweg. Deze weg kon alleen in de zomer gebruikt worden want het stond vaak onder water. De verbinding tussen Midwolde, Lettelbert en Oostwold was tot dan toe een zandpad. In 1860 gaf Gedeputeerde Staten van Groningen goedkeuring voor een verharde weg tussen Midwolde en Oostwold naar De Poffert.

In 1867 is de weg gerealiseerd.

1858-1860 Verharding Pasop

Tot ongeveer 1850 heette de Pasop 'Auwemaweg'.

De boerderij op nummer 27 werd Pasop genoemd. Hier woonden kastelein Grietje Olthoff, en haar man Sietze Bousema.

Sietze hield toezicht in het Mientscheer. Hier lieten boeren gezamenlijk hun jongvee lopen. Er waren drie toegangshekken (wringen): de noorderwring bij de boerderij-herberg aan Pasop 27, de westerwring ongeveer bij Noorderweg 5 en de oosterwring bij Pasop 11. Door het toezicht op het ingeschaarde vee is de naam Pasop ontstaan.

1874

De openbare lagere school plus onderwijzerswoning aan de Pasop 2 werd voor 3764 gulden gebouwd door A. Siekman te Hoogkerk.

Deze school moest de eerdere scholen in Midwolde en Lettelbert vervangen. De school van Midwolde stond achter waar nu Gasterij het Theehuis staat en werd in 1860 wegens slechte toestand gesloten.

1880 De situatie van Midwolde opgetekend door J. Sijbolts, oud gemeentesecretaris van Leek. Elders in deze uitgave vindt u het verslag.

1884

Nienoord wordt eigendom van de zoon van de zus van Ferdinand Folef, de Jonkheer mr. Johan Æmilius Abraham van Panhuys, die de borg door de Groninger architect J. Maris liet herbouwen in art nouveau en neoclassicistische stijl. De toegangspoort uit 1708 herinnert nu nog aan de vroegere glorie.

Van Panhuys was een belangrijk persoon. Hij was onder meer vice-president van de Raad van State.

1892

De school werd verbouwd door S.M. de Haan te Boornbergum voor 8699 gulden.

Deze moest daarvoor 2 lokalen, een gang met de nodige privaten (WC's) aanbrengen en in de woning 2 kamers, een keuken, kelder en een bergplaats.

20^e eeuw

1907

Op 6 november 1907 raakte de koets waarin de familie Van Panhuys zat te water. 'Bram' van Panhuys, zijn echtgenote, hun zoon en hun schoondochter waren onderweg van Groningen, zij verdronken allen in het Hoendiep bij Hoogkerk. Zij zijn onder grote belangstelling begraven in Midwolde.

1911- 1912

Restauratie van de kerk.

De klok die in 1702 bij het luiden over de dood van Willem III van Oranje was gebarsten en in 1704 opnieuw werd gegoten was wederom gebarsten en in 1912 opnieuw gegoten en geplaatst. De restauratie kostte 12.000 gulden.

1919

Willem Jager begint in Nietap een sloopbedrijf. Eind jaren '30 verhuist het naar Midwolde.

1940-1945

In de oorlogsjaren woonden er naar verluid nogal wat 'foute' mensen in Midwolde, NSB'ers en landwachters die door de Duitsers werden voorzien van uniformen en geweren. Zelfs Mussert, leider van de NSB, bezocht de Hoofdstraat. De Duitsers hielden regelmatig veetellingen. Koeien en paarden werden gevorderd. Mannen uit Midwolde moesten schuttersputjes graven langs de singel naar de borg van Nienoord. De Duitsers verwachtten dat daar gevochten zou worden. Zover is het nooit gekomen. Na de oorlog zijn de putjes gedempt met huisvuil. Als er nu tussen de dikke bomen wordt gegraven (reconstructie Nienoordslaan!), dan moet er nog heel wat huisvuil tevoorschijn komen.

1943 Oprichting Vrijzinnige Vrouwenvereniging Midwolde (zie ook 2004)

Vanaf september 1944 moesten de meisjes van Midwolde aardappelen schillen voor de Duitsers. Dat gebeurde waarschijnlijk in een huis vlak bij het Theehuis.

Op 15 april 1945 kwamen de Canadezen Midwolde bevrijden.

1957

De school werd door het ernaast gebouwde gebouw vervangen (kosten 105.000 gulden). De oude schoollokalen werden in 1962 ingericht als gymnastieklokaal.

1966

In dit jaar overlijdt Cornelia Sophia Weering. Zij was weduwe van Berend Dijk. Het echtpaar had diverse landerijen en boerderijen geërfd, waaronder Hoofdstraat 124.

Zij woonden zelf op Hoofdstraat 113.

Ze hadden geen kinderen. Twee jaar voor haar overlijden richtte ze de stichting Dijk-Weeringfonds op, waarin haar nalatenschap wordt beheerd.

Hierin is ondermeer vastgelegd :

- het uitzenden van behoeftige zwakke kinderen, uitsluitend woonachtig te Midwolde, naar neutrale koloniehuisen, tot een maximum van drie kinderen per jaar;
- het jaarlijks verstrekken van een kerstgift voor het kerstfeest van de kinderen van de openbare lagere school te Midwolde, ten bedrage van vijftig gulden;
- het onderhoud en zo nodig gedeeltelijk of geheel vernieuwen van het uurwerk in de toren van de Nederlandse Hervormde Kerk te Midwolde, benevens het verlichten van dat uurwerk.

1971

Rijksweg 43 van Drachten naar Groningen (nu A7) is dan nog een tweebaans autoweg, geplaveid met betonplaten.

In de jaren '70 woonde tussen de petgaten achter de Pasop de zonderlinge stoelenmatter Fielstra, ook wel de burgemeester van Pasop genoemd.

1974 Nieuwe schooldirecteur

De schooldirecteur, dhr. Heys, gaat met pensioen en wordt opgevolgd door Frits Swart. De school wordt een Jenaplanschool en raakt bekend door vooruitstrevend onderwijs.

1982 Jager gaat failliet, maar maakt een doorstart.

1984

Fatale val Jack Middelburg tijdens de CC-races op stratenparcours Noorderweg te Midwolde.

1986 Volkstelling (via de administratie van Leek)

	Inwoners	woningen	woningbezetting
Bebouwde kom	133	39	3,4
Buitengebied	53	22	2,4
Totaal	186	61	3,0

Sinds 1830 telt Midwolde 164 inwoners en 9 huizen minder. Een krimpdorp. De echte oorzaak moet worden gezocht in het verleggen van de dorpsgrenzen.

In 1987 werd de school uitgebreid met een kleuterlokaal en even later kwam er een theater en technieklokaal bij.

1998

Op 1 augustus 1998 worden de drie broers Jan, Harm en Ronald Nienhuis de trotse bezitters van een eigen Audi-garagebedrijf, voorheen garage Brouwers.

21e eeuw

2003 Jager wordt verkocht aan Omrin. In 2011 gaat het over naar Dusseldorp.

2004 Opheffing Vrijzinnige Vrouwenvereniging Midwolde.

Op 14 januari 2004 komt een einde aan 60 jaar vrijzinnig Herv. Vrouwenvereniging Midwolde.

Op 7 december 1943 is deze vereniging in café Veenma opgericht en telde toen 27 leden.

Door overlijden en verhuizingen was het aantal leden teruggelopen. Van de overgebleven 10 leden – in de leeftijd van 64 tot 87 jaar- wonen er nog 2 in Midwolde. Bij het 60-jarig jubileum werd besloten de vereniging op te heffen. De voorzittershamer werd geschonken aan de dorpsvereniging.

2005

Einde CC races.

Na bijna veertig jaar van activiteiten heeft de stichting CC races moeten besluiten te stoppen met het organiseren van motorraces omdat het aantal toegewezen klassen onvoldoende was.

2012

Sluiting school

Het college van B&W besluit de school in Midwolde te sluiten. Voor het onderhoud van het gebouw is geen geld meer. De kinderen uit Midwolde gaan na de zomervakantie naar scholen in Oostwold en Nuis.